

A HOLISTIC, RESTORATIVE, AND
GENDERED APPROACH TO GUIDE
RETURNEES TO THEIR HOME COUNTRY

RE GUIDE

Rapport juridisch kader

◆ Doel:

- ◆ In kaart brengen van Belgisch juridisch kader voor terugkeerders
- ◆ Identificeren van inconsistenties, tekortkomingen, problemen
- ◆ Basis leggen voor een holistische benadering van re-integratie

◆ Structuur:

- ◆ Terroristische misdrijven
- ◆ Strafprocesrecht (bevoegde rechtbanken, verstek, onmiddellijke aanhouding)
- ◆ Straffen (gevangenis, TBS door SURB, alternatieven, opschorting/uitstel)
- ◆ Gevangenis en daarbuiten (interne en externe rechtspositie)
- ◆ Andere maatregelen (bevriezen vermogen, intrekken ID/paspoort, nationaliteit, repatriëring)

Rapport juridisch kader

◆ Terroristische misdrijven

◆ Invoering in opeenvolgende “golven” (2003, 2013, 2015, 2016, 2019)

◆ Onderscheid:

◆ sensu stricto: daadwerkelijke aanslagen

◆ sensu lato: voorbereidende/ondersteunende handelingen

◆ Problemen: ruime groepsdelicten, vage actus reus/mens rea, legaliteitsbeginsel onder druk

Rapport juridisch kader

◆ Strafprocesrecht

- ◆ Bevoegde rechtbanken variëren naargelang het dossier
- ◆ Vele processen bij verstek tegen terugkeerders
- ◆ Onmiddellijke aanhoudingsbevelen systematisch toegepast

◆ Straffen

- ◆ Overwegend gevangenisstraffen
- ◆ Bijzondere straf: “terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank” (grote impact op re-integratie)
- ◆ Alternatieven (probatie, werkstraf, elektronisch toezicht) zelden toegepast
- ◆ Opschorting en uitstel theoretisch mogelijk, maar erg beperkt benut

Rapport juridisch kader

◆ RE **Gevangenis en daarbuiten**

- ◆ RE Specifieke regels voor terroristische gedetineerden
- ◆ RE Spanningsveld tussen veiligheid en re-integratie
- ◆ RE Externe rechtspositie: geleidelijke terugkeer in de maatschappij
- ◆ RE Praktijk vaak restrictief, met rechtsonzekerheid

◆ RE **Andere maatregelen**

- ◆ RE Vermogensbevriezing → belemmert maatschappelijke participatie
- ◆ RE Intrekken ID-kaarten/paspoorten → praktische obstakels
- ◆ RE Intrekken nationaliteit → verregaand, risico op uitsluiting
- ◆ RE Repatriëring → lopende rechtspraak, politiek-gevoelig

Rapport juridisch kader

◆ Conclusies/aanbevelingen

- ◆ Terroristische misdrijven: onvoldoende duidelijk geformuleerd, groepsdelicten te ruim
- ◆ (Te) sterke inzet van verstekprocedures & onmiddellijke aanhouding
- ◆ Alternatieve straffen nauwelijks benut
- ◆ Regime voor terroristische gedetineerden blijft onduidelijk
- ◆ Repatriëring problematisch en juridisch betwist

◆ Aanbevelingen / volgende stappen

- ◆ Vernauw en verduidelijk terroristische misdrijven (m.n. groepen & deelname)
- ◆ Beperk administratieve sancties die re-integratie ondermijnen
- ◆ Stimuleer alternatieven voor detentie
- ◆ Zorg voor transparantie in het gevangenisregime
- ◆ Ontwikkel een duidelijk en rechten-conform beleid rond repatriëring

RE

GUIDE

A HOLISTIC, RESTORATIVE, AND
GENDERED APPROACH TO GUIDE
RETURNEES TO THEIR HOME COUNTRY

